

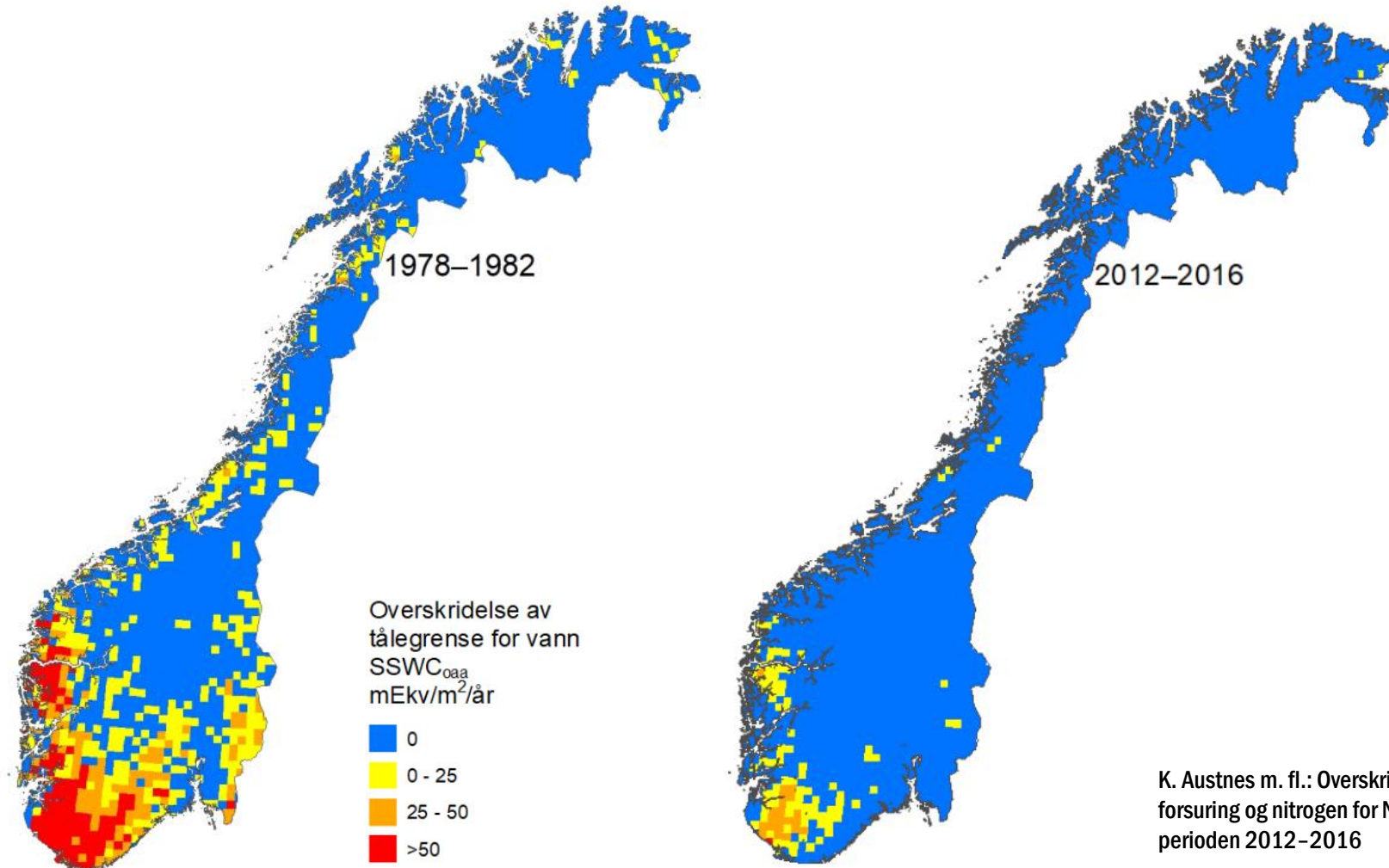
Internasjonalt samarbeid mot luftforurensninger - LRTAP som modell og inspirasjon.

Jan T. Thompson
KLDs 50 årsjubileum

Sur nedbør - hva stod vi overfor?

Overskridelse av tålegrenser for forsuring i ferskvann - Norge

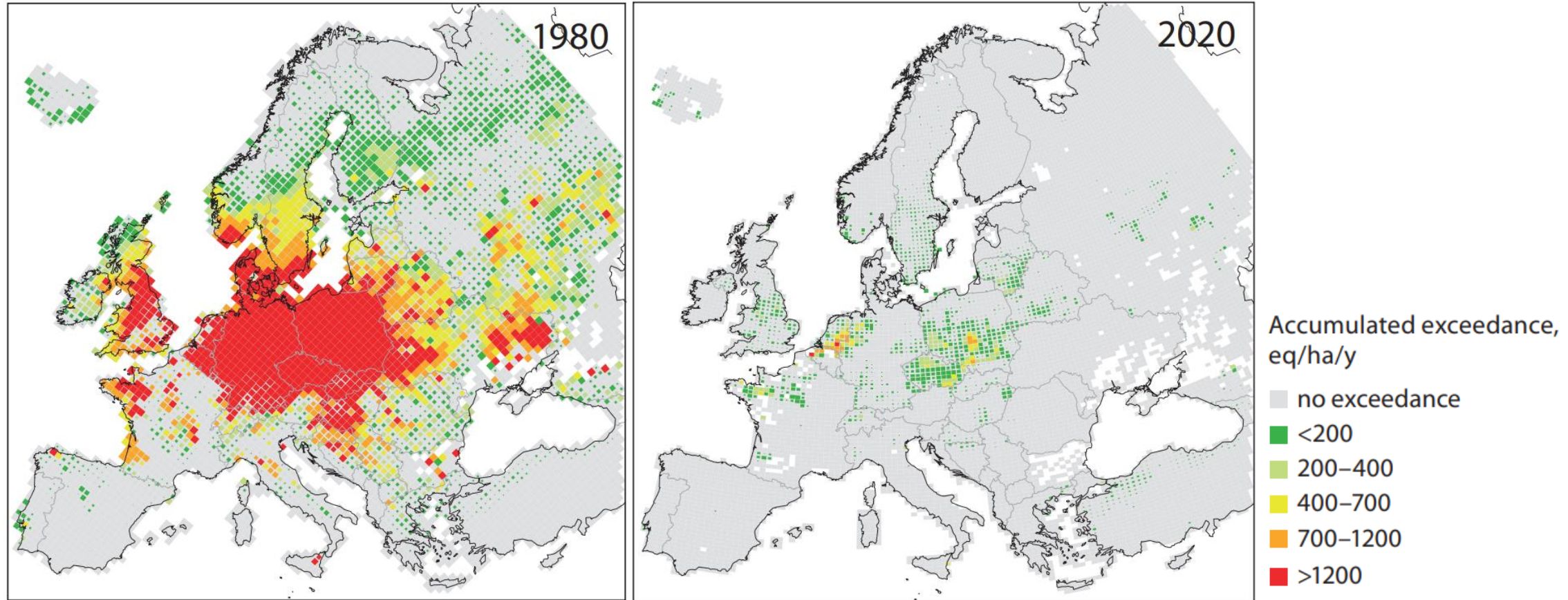

K. Austnes m. fl.: Overskridelser av tålegrenser for forsuring og nitrogen for Norge. Oppdatering med perioden 2012-2016

Sur nedbør - hva stod vi overfor?

Overskridelse av tålegrenser for forsuring - Europa

Avspark for over 40 års regionalt samarbeid om luftforurensninger – GHBs samtaler i Statskomiteen for vitenskap og teknikk i Moskva 1978

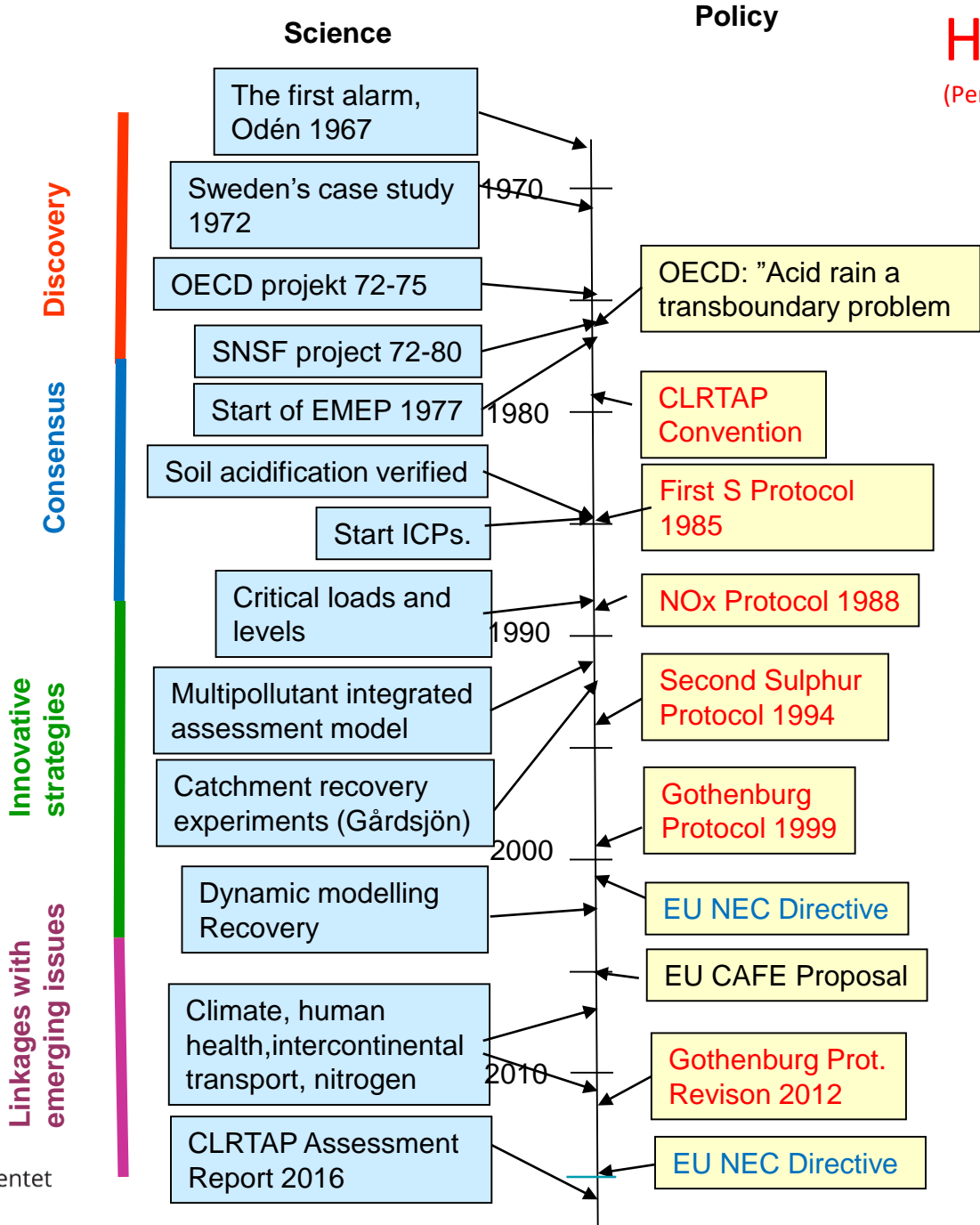

Foto: Valentin Soklovskij

- Bakteppe: Uro over tiltakende miljøproblemer på tvers av landegrensene i Europa
- Miljøkonferansen i Stockholm 1972
- OECD-prosjekt påviser atmosfærisk langtransport
- Sikkerhetskonferansen i Helsinki i 1975 – det politiske tidsvinduet
- LRTAP- konvensjonen vedtatt i 1979
- 34 > 51 parter i Europa, Nord-Amerika, Kaukasus og Sentral-Asia (UNECE)
- 8 protokoller som dekker de viktigste luft-forurensende stoffer
- Modell og forløper for globale konvensjoner

Hva forteller tidslinjen oss?

(Peringe Grennfelt, IVL)

1970's
 Lake acidification
 Transboundary transport
 EMEP and CLRTAP

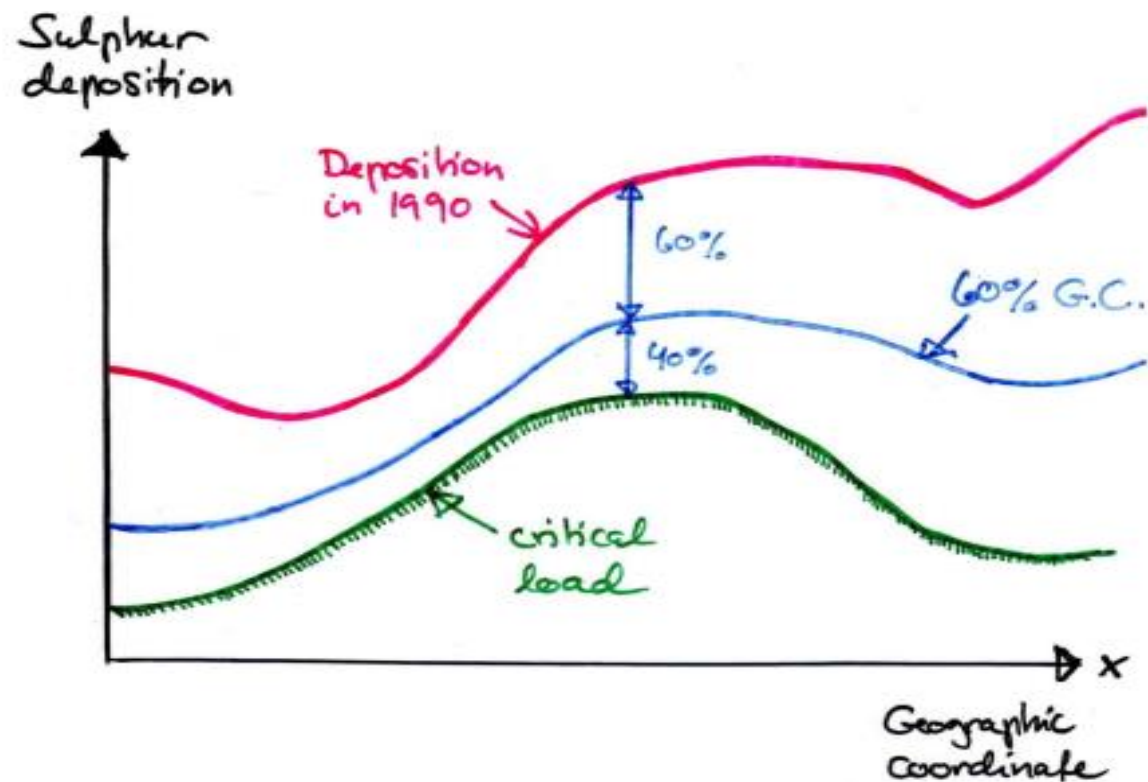
Early 80's
 Forest damages
 First sulphur protocol
 ICP programmes on effects

Late 80's, and 90's
 Critical loads
 Cost-effective strategies
 Second sulphur protocol
 Gothenburg Protocol

After 2000
 Recovery
 Health effects
 Nitrogen
 Climate interactions
 Hemispheric transport

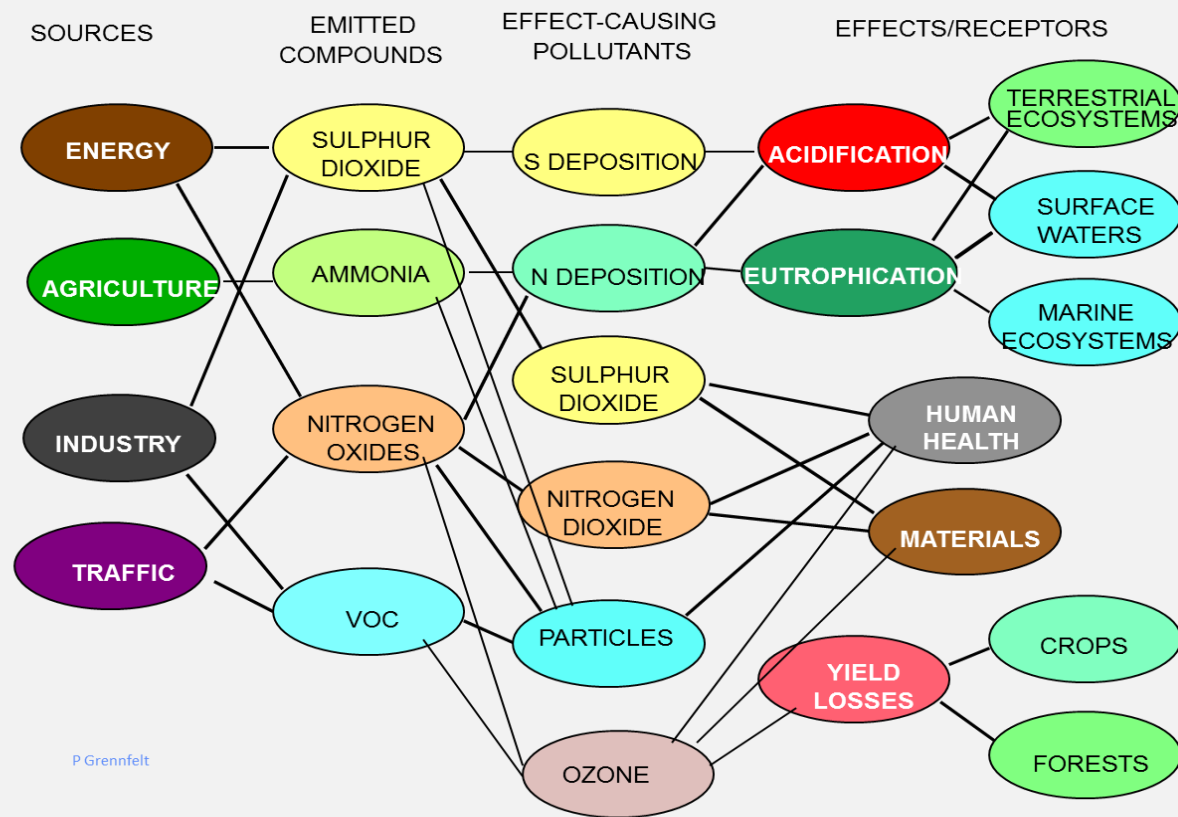
Gap closure concept :

The critical load cannot be attained everywhere

Intermediate target : 60% Gap closure

P Grennfelt

Multi-pollutant – multi-effects approach

How the Air Convention contributes to attaining the SDGs

(selected examples)

2

ZERO HUNGER

Better nitrogen management increases agricultural yields.

3

GOOD HEALTH AND WELL-BEING

Prevents deaths and illnesses from air pollution.

6

CLEAN WATER AND SANITATION

Avoids acidification of water bodies from acid rain.

7

AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

Assists countries in identifying technologies, including in the energy sector, that will help reduce air pollution.

9

INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

Stimulates investment in clean technologies and assists countries in identifying technologies that reduce air pollution.

11

SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

Improves air quality at the city level, avoiding deaths and illnesses as well as the degradation of historical buildings and monuments.

12

RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

Assists countries in sustainably managing and improving air quality in all economic sectors.

13

CLIMATE ACTION

Specifically targets climate forcers, including ground-level ozone precursors and black carbon (soot).

14

LIFE BELOW WATER

Reduces water pollution from land-based activities.

15

LIFE ON LAND

Protects ecosystems and biodiversity for air pollution impacts.

17

PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

Provides a regional platform for sharing knowledge and expertise to support the achievement of a number of the SDGs.

Hovedbudskap

* LRTAP - vellykket ramme for politisk samhandling og forhandling av forpliktende avtaler for løsning av felles miljøutfordringer innen ECE – regionen. Mye å lære for andre konvensjoner.

* Kritisk suksessfaktor: nært samspill mellom vitenskap og politikkutforming, understøttet av innovativ institusjonell design, avanserte koordinerende institutter og internasjonale sentra, og en underskog av nasjonale forskningsprogrammer - > inkluderende arbeidsmåte; den avgjørende betydning av tillit

* Evne til å holde seg relevant i forhold nye utfordringer og ny vitenskapelig kunnskap. Fra fokus på økosystemer til bredere nedslagsfelt både tematisk og geografisk, bidrag opp mot FNs bærekraftsmål og interaksjon med klima

